

ואמר: זו תחת זו, האם "והיה הוא ותמורתו יהיה קודש"?, או אינו עושה תמורה [ומפרשת הגמרא לקמן מה הוא יסוד הספק?]

ומדקאמר רבי אלעזר: "לדברי האומר", וכי לאו מכלל דאיכא למאן דאמר: דקרבן ציבור הוא [ולדעת תנא זה אין מקום לספק, שהרי אין תמורה בקרבן ציבור]!?

ודחינן: לא תידוק: מכלל דאיכא למאן דאמר: קרבן ציבור הוא, אלא כן תידוק:

מכלל דאיכא למאן דאמר: דקרבן שותפין הוא, [ולדעתו, אין מקום לספק כי אין תמורה בקרבן שותפין].<sup>(78)</sup>

דלא מייתו כהנים פר העלם דבר של "ציבור" בהוראה שהורו בית דין להתיר דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת [וכשם שמביא כל שבט], הואיל וכהנים אינם "ציבור", [וראה תוספת ביאור בהערה<sup>(77)</sup>].

תא שמע דאיכא למאן דאמר פר של יום הכפורים קרבן "ציבור" הוא:

דבעי רבי אלעזר:

נ-ב לדברי רבי מאיר האומר במשנה שהובאה בעמוד א: פר של יום הכפורים הוא קרבן יחיד —

האם הוא עושה תמורה [לקח בהמת חולין

77. עיקר החידוש בזה הוא:

א. קיימא לן: הורו בית דין להתיר דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת, ועשו ישראל על פי הוראתם, הרי כל שבט מביא פר העלם דבר של "ציבור", הואיל ונאמר בתורה בפרשת פר העלם דבר של ציבור: ונעלם דבר מעיני ה"קהל", וכל שבט נקרא "קהל", [וכדילפינן ממה שאמר יעקב: ויאמר אלי — אחר שנולדו השבטים מלבד בנימין — הנני מפרך והרביתך ונתתיך ל"קהל" עמים ונתתי את הארץ הזאת לזרעך אחריו אחוזת עולם; הרי שעל בנימין — שהוא לבדו עדיין לא נולד — מבטיחו הקב"ה וקוראהו: "קהל" גויים].

ב. רב יוסף סבירא ליה: כהנים "איברי קהל" [לענין אחר], כיון שהוקשו לקהל, שנאמר: ועל הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר.

והיינו דבא רבא להשמיענו, כי "שבטו של לוי — והוא הדין כהנים — לא איקרו קהל, דכתיב: הנני מפרך והרביתך ונתתיך לקהל עמים ונתתי את הארץ הזאת לזרעך אחריו אחוזת עולם, כל שיש לו אחוזה — בארץ —

איברי קהל וכל שאין לא אחוזה לא איברי קהל", [נתבאר על פי הר"ח וגמרא הוריות דף ה ודף ו, ורמז לכל זה רש"י].

וכתבו התוספות ישנים ד"ה דלא: דאפילו מאן דקרי ליה קרבן ציבור, מודה דלענין הוראה לא מייתו פר, ראה שם.

78. א. מדברי הגמרא מתבאר, כי שלש דעות בדבר:

פר יום הכפורים: קרבן "ציבור"; קרבן "שותפין"; קרבן "יחיד".

וסברת הסובר קרבן ציבור הוא, מבואר בתוספות ישנים ד"ה אימא ובמאירי, "שהכהנים קרויים ציבור לענין זה", [וראה מה שכתבו בתוספות ישנים ד"ה דלא].

וביאור סברות החולקים אם קרבן שותפין הוא, או קרבן יחיד, ראה בהערה 83 בהמשך הסוגיא.

ב. כתבו התוספות: כי האומר "קרבן יחיד" הוא ולא שותפין, הוא רבי מאיר שבמשנה לעיל; ואף שאין לזה הכרח מעיקר דבריו, הרי מלשונו